

МІЛІОНЕР „КОСТЕР“ ЗАСТРІЛИВСЯ

ФЕРФІЛД (Конетикат). — Мільйонер „Костер“, чи вдійсності — Филип Музіка, поповнив самогубство, вистрілюючи собі з револьверу в праве вухо, коли на порозі його дому з'явилися поліцейські агенти, щоб його поновно арештувати. В далішій тягу поліцейських розшуків поліція викрила, що три інші директори компанії „МекКесон і Робінс“, якої головою був Филип Музіка, були його три рідні брати, які також позмінювали свої назвища на: Джордж Дітріх, Роберт Дітріх і Джордж Вернард. Всі вони належали до родини Музіків і всі, крім одного, що був тоді малолітнім хлопцем брали участь в ошукаництвах і злочинах, поповнених ними 25 літ тому. Филип Музіка, що опісля при допомозі різних надужитів став президентом компанії „МекКесон і Робінс“, в часі війни займався навіть шпигунством.

Іх компанія, що формально торгувала ліками, а фактично займалася різною нелегальною торгівлею, включаючи пачкуванням зброї, нарахувала 88 мільйонів доларів майна. Та при обрахуванні книжок діловоди знайшли брак 18 мільйонів доларів. Справа виїшла на верх і „Костера“ арештовано. У зв'язку з арештом виїшли на яв його попередні проступки і його минулина. Тепер влада сама не знає, чи тих 18 мільйонів дійсно бракувало, чи може ця спритна шайка навмисно вставила їх в книжки для скріплення авторитету компанії, але через недогляд ті книжки дала до перевірки діловодам. Зо смертю „Костера“ та справа правдоподібно вже не викриється.

Довідавшись, що справа представляється дуже погано один з директорів хотів втекти. Але поліція, повідомлена вчас газетарськими репортерами, прибула до його дому і під загрозою револьвера змусила його відкрити двері й арештувала його. Замість того, щоб довести рекорди в Нью-Йорку, з попередніх ошукачків вчинків братів Музіків, десь пропади. Тепер поліція робить розшуки поміж судовими властями, щоб ствердити, хто це міг зробити.

ПРИНЯЛИ ВНОСОК ГОЛА.

ЛІМА (Перу). — На всеамериканській конференції, на якій представники Америки Гол не міг перепроводити резолюції, відносно спільної оборони, перейшла тепер резолюція Гола відносно взаємної торгівлі. Всі американські краї згодні на обмеження своєї взаємної торгівлі ріжними квотами й ембаргами, тільки в найвищому випадку користуватись митами.

Представник Мексика, себто тої держави, яка конфіскувала великі маєтки в себе, що належали до американських громадян, робить заходи, щоб та конференція переглянула резолюцію, щоб американські краї не дуже побивалися за своїми громадянами що живуть в інших краях, коли тих громадян дана влада позбавляє майна.

Жінки на тій конференції хотіли добитись рівних прав для себе, але їх резолюцію відкинуто. Супроти цього вони злагіднили свій внесок і поставили жадання, щоб кожний край по можності старався прямувати до зрівняння жіночих прав з чоловічими. Ця резолюція перейшла.

АМБАСАДОР КЕНЕДІ ПРЕДСКАЗУЄ СКОРУ ВІЙНУ.

ВАШІНГТОН. — Американський амбасадор до Лондону, Джозеф Кенеді, який тепер приїхав на відпустку до дому, сказав газетарам, що дуже правдоподібно є це, що за кілька місяців вибухне в Європі війна. По мінхенському договорі справи чимраз йдуть до гіршого, говорив він. Рік тому Кенеді предсказував, що в Європі війни не буде. Але тепер він відтягнув це і додав, що не хоче вже бавитись в пророка.

ПРОПАГАНДА В СПРАВІ ТРЕТЬОЇ КАНДИДАТУРИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШІНГТОН. — В сенаторських кругах вже ведеться двояка пропаганда: з одного боку за те, щоб президент Рузвельт третій раз кандидував на свій уряд, а з другого боку пропаганда проти того. Сенатор Голт хоче поставити на нарадах сенату внесок, щоб заборонити президентам третій раз кандидувати. Чи такий внесок перейде — сумнівається сам внескодавець. Але він і його прихильники думають, що в часі дебати та справа буде якслід вилучена і покажеться скільки людей є „за“, а скільки „проти“ того, щоб Рузвельт кандидував третій раз.

ВІТАМІНА „ЕІ“ Є ПОТРІБНА ДЛЯ ЗОРУ.

НЬЮ ЙОРК. — Професор Гехт перед зібранням вчених доказував, що вітамін „ЕІ“, (чи „А“), яка знаходиться в маслі, молоці, яйцях, печінці і рибній трані, є дуже потрібна для людського зору. До тих висновків професор прийшов на основі експериментів, в яких він годував 110 осіб ріжними кормами і разом дивився, який вплив це має на їх зір.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Отсим взиваємо всі відділи У. Н. Союзу прислати до головної канцелярії місячні реєстри й фінансові звіти якнайскорше. Всі звіти мусять бути в головній канцелярії 28. грудня, а вже не пізніше як 30. грудня. Вимога стейшової контролі асекураційного департаменту є така, що все реєстрове й фінансове книговодство мусить бути замкнене з днем 31. грудня, а тимсамим головна канцелярія може вчислити до річних замкнень тільки ці звіти й рахунки, які будуть у головній канцелярії НЕ ПІЗНІШЕ ЯК 30. ГРУДНЯ.

Зокрема взиваємо ці відділи, які залягають з належностями, вирівняти свій довг на час, бо інакше головна канцелярія буде змусена подати їх з кінцем року до суспензії.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ГОЛОД У МУКАЧЕВІ І РОЗБОРТОБІ З БОЖЕВІЛЬНИМ У ПОІЗДІ.

З радіопередачі з Хусту довідуємося, що в Мукачеві, який відірваний не тільки від рідної території, але тепер іще також від окупаційної держави, вичерпалися харчеві засоби. Літра молока коштує сьогодні 4 корони, тобто ціна його зросла на 300 відсотків. Населення з тривогою чекає зими, бо вичерпалися припаси дерева якого не можна дістати.

В Ужгороді розчарування охопило всі мадярофільські кола. Щойно тепер ці кола зрозуміли, що не Закарпаття втрапило Ужгород і Мукачів тільки Ужгород і Мукачів утратили Закарпаття.

ВЖЕ НАВІТЬ ЛЯПОНЦІ

МАТИМУТЬ УНІВЕРСИТЕТ.

Фінляндський уряд має великі заслуги в поборюванні неграмотності між японцями, між якими є тепер ледви 3 відсотки неграмотних. Тепер фінляндський уряд рішив відкрити для японців університет у найдалі на північ висуненій місцевості Фінляндії. В університеті викладатимуть японською мовою.

ЛІТАК УБИВ МАТРІ І ДИТИНУ.

В Риманові до літака, в якому не вилучено мотору, всіх 7-літній хлопець і бавлячись, пустив мотор у рух. Люди, що стояли коло літака, хотіли літак задержати й тримали його за крила, але літак підлетів угору, а опісля заціпив об дерево і розбився. Притому вгинула одна жінка з 1-річною дитиною. Хлопчина тільки потовкся.

ВІТЕР ПЕРЕВЕРНУВ ПАМ'ЯТНИК БЕТОВЕНА.

В 1927. р. весь світ святкував 100-літні роковини уродивиста звуку і славного композитора Бетовена. Також і Франція пошанувала пам'ять мистця-генія безчисленою кількістю концертів, що їх улажували тоді. Не було дня, щоб не відбувся якийсь концерт у Парижі, або в якомусь з провінціальних міст. Відбувалися тоді теж скрізь відкриття про творчість Бетовена. Окремий комітет рішив теж побудувати пам'ятник Бетовена, який у доволі швидкому часі поставили в ліску Вінсен біля Парижу. Цокол пам'ятника викували з каменя, устали в ліску і ва кілька днів мали поставити на ньому різьбу, що уявляла собою Бетовена. Та за той час мистець-різьбар помер, а що дати відслонення пам'ятника не можна, було переложити, комітет рішив забрати з робітні гіпсовий модель, який покрили бронзою.

Відбулося святочне відкриття пам'ятника і... як воно звичайно буває про пам'ятник згодом забули. На вершню залишилася гіпсова різьба.

Саме недавно той модель знищив сильний буревій. Між колишніми комітетовими настало справжнє збентеження, серед звеличників Бетовена в цілому світі огірчення.

Лиш напис на цоколі пам'ятника пригадає всім, що туди приходять і приїждять що той пам'ятник поставили Бетовенові мешканці метрополії світу — парижани.

НАПАД У ЗОЛОЧЕВІ.

До мешкання промисловця, 70-літнього Івана Полісюка ввійшли три замасковані напасники, кинули його на землю, зв'язали й прикрили подушками. Те саме вчинили з жінкою промисловця. Опісля відчинили дві вогнетривалі каси ключами, що їх дістали від Полісюка, і забрали 4,000 зл. та трохи біжутерії. По нападі напасники втекли.

НАЙШИРШИЙ МІСТ У СВІТІ.

Данський парламент ухвалив проект будови кількох мостів, що мають получити Ютландію з островами Зеланд і Фін. Перший із тих мостів перекинуть над просміком, що ділить Ютландію від Зеланду і він матиме 1 км. ширини. Отже буде він найширшим мостом у світі.

Роботи над будовою того мосту вестимуть під доглядом американського інженіра Філда, який вибудував найдовший міст у світі а саме у Сан Франсіско над Оклендом.

У Данії сподіваються, що будову того мосту закінчать вже чергового року. З будовою мосту лучать великі надії на збільшення туристичного руху та на оживлення вантажної комунікації.

ЗАЯВЛЯЮТЬ, ЩО НЕ ЗВІЛЬНЯТЬ УКРАЇНИ

ПАРИЖ. — Совети і Польща повідомили офіційно французький уряд, що не випустять з своїх рук українських земель і будуть спільно їх обороняти перед заходами створити з них окрему Україну. До цієї заяви прилучився ще й румунський король Кароль, що заявив, що Румунія радше піде до війни ніж зречеться Бесарабії в користь України.

„КАНДИДАТ“ НА ПРЕСІЛ УКРАЇНИ.

ПАРИЖ. — Французька газета „Евр“ подає з „достовірного“ джерела, що Гітлер хоче поставити на престолі України великого князя Володимира Кириловича, 21-літнього хлопця, що себе вже проголосив „Володимиром II, царем всієї Росії“. Володимир Кирилович ніколи не бачив Росії, бо родився поза нею в 1917 році. Російські монархісти вважають його (правним наслідником на царський престол. Одна частина тих монархістів рада, що тепер є нагода Володимирові Кириловичові за щось „зачіпитись“. Інші думають, що Гітлер тільки підставляє ногу царському кандидату, щоб його таким чином скомпромітувати.

Що каже сам „кандидат“?

Володимир Кирилович заявив представникам преси, що всі ті вісті про нього і Україну та Гітлера не мають ніякої підстави. Подає, що він їде з Англії до Німеччини, щоб бути підчас Різдва зо своєю ріднею, зокрема зо своєю старшою сестрою. А далі стверджує, що він є за одну і неподільну Росію і не визнає ніякого поділу давньої царської Росії.

ЗАТРІВОЖЕНІ СІЧАМИ.

ПАРИЖ. — Творення „Січей“ на Карпатській Україні стало в Парижі предметом ріжних толків. Пишуть, що це при допомозі німецьких офіційів формується українська армія, до якої вже вступило багато українських старшин, що досі жили як імігранти по ріжних містах Європи.

І РЕЄСТРАЦІЯ УКРАЇНЦІВ ПІДОЗРІЛОЮ.

БЕРЛІН. — Від яких 6 місяців відбувається постійно перепис усіх українців, що мешкають на території Німеччини. Робиться це для охорони українських імігрантів, бо всі вони є „бездержавними“, а це значить, що живуть вони на нansenівські паспорт, або є без паспортів. До тих останніх належать політичні збігці з Советів і Польщі. Ось цей перепис дав тепер причину до ріжних комбінацій, головню з боку чужинської преси, яка зв'язує це з якимись „привілеями“ для українців з боку Гітлера і з „походом на Україну“. До цього перепису доцільно уявляється й те, що написав тижневик „Райсварт“, що тільки в раменах Великої України може бути здійснене самовизначення Карпатської України враз з її незалежністю.

ЗАНЕПОКОЄНІ РАДІОВИМИ ВИСИЛКАМИ.

ВІДЕНЬ. — Знову ведуться двічі денно українські радіові години, які доходять до українського населення в Польщі, Румунії й Советях. Передається у них новини з українського життя. Ті новини є солено в оці Польщі, яка подає, що ці години служать для поширювання нацистичних ідей. І поширює вісти, що Німеччина „роздає“ радіові апарати між українське населення Польщі.

МИТНА ЗГОДА.

ПРАГА. — Дійшло до повної митної згоди між Німеччиною і Чехо-Словаччиною. Кажуть, що ця згода тісно зв'язує економічно Чехо-Словаччину з Німеччиною.

ЗРАДНИКИ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Польська Агенція Телеграфічна подає, що знову надходять зо Злучених Держав прохання від „русинів“, щоб Польща змілосердилася і не була байдужна на мольби „русинів Підкарпатської Русі“. Агенція подає, що польський уряд одержав телеграму з Йонгтаві, Огайо, від „Федератії Карпаторусских Союзів“, що представляє собою 300,000 „карпаторусинів“, які не визнають теперішнього „терору“ на „Підкарпатській Русі“, ні тої влади, що там є, а хочуть нового голосовання, щоб тим установити спільну границю між Польщею і Мадярщиною, а сам край прилучити до Мадярщини.

ВИСЕЛЮЮТЬ З ВОЛИНИ.

ЛЬВІВ. — „Діло“ подає, що з наказу волинського воєводи мають покинути межі Волині як „небезпечні“ для держави такі українські православні священники крем'янецького повіту: о. Собко, о. Семен Гаюк, о. Кішковський і о. Микола Маложинський. Цей останній є деканом і парохом відомого села Гриньок, де відбувалося насильне перетягання селян на католицьку віру, що відбулося сильним відгомном у цілій Польщі.

МІЛІОНЕР ЧИ ОШУКАНЕЦЬ?

Ф. Доналд Костер (на світлині, перший по правій руці), котрого суд потягнув до відповідальности за те, що з підприємства МекКесон енд Робінс Дрог Ко. пропали вартісні папери на суму 18 мільйонів доларів. При розслідді його минушини показалося, що це старий обманець Филип Музіка. Коли поліція прийшла його арештувати, він приложив собі револьвер до правого вуха й випалив. З ним видить „Джордж Дітріх“, його скарбник, котрий показався його братом. За ними стоїть адвокат.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 3, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

3 Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Tel. „Сво-одн“: B'ergen 4-0237. — Tel. У. Н. Союз: B'ergen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КОНГРЕС ЗРАДНИКІВ

Мадярські запродавці скликають на день 16-го січня 1939 року конгрес, який має відбутись у Пітсбургу, а на якому мають винести ухвалу за прилучення Карпатської України до Мадярщини. Там вони, як заповідають, радитимуть також над тим, як знищити „вікраїństwo“ Закарпаття, щоб на його місце поставити „мадяронство“. Хочуть, щоб так було як є тепер в Ужгороді чи Мукачеві під Мадярщиною, де навіть з церковних будинків повіяють тільки мадярські прапори і де навіть у церквах правлять і проповідують мадярською мовою. Хочуть, щоб Закарпаття пішло під владу мадярської держави, себто той, яку поступовий світ вважає сьогодні одною з найбільш зацфаних, коли мова про соціальні реформи чи про земельні відносини. І ось до цієї старопанської, феодальної держави бажали мадяронські запродавці завести наших селян на Закарпатті — у нову неволю. Закували цей бідний нарід навіть у найтяжчі кайдани, щоб тільки не дати йому бути під рідною українською владою, якаб шанувала рідну мову цього народу, себто те, чим ті мадярони погорджують. Ось так виглядає те чудовище, що називає себе „руськими“, а говорить по мадярськи.

Зазначуємо, що усі ті заходи мадяронів не сплять у нічому українського розгону в Америці, ні не пошкодять Карпатській Україні. Та всежтаки вони є ганебним вчинком. Бо в тому часі, коли цілий світ заговорив за український нарід і за українські землі з великою повагою до української справи, маємо тут на свободній американській землі таких мадярських запродавців, що не хочуть зрозуміти навіть того, з чим погоджуються і найбільш запеклі вороги нашого народу, та що вже розуміє цілий культурний світ. А це є те, що нарід на Закарпатті є ніяким іншим народом, а тільки українським, що Закарпаття не є ніякою іншою землею, а тільки українською.

Довго забрало, щоб світ це пізнав і розумів. Міліони положили своє життя за цю святу справу. І кладуть за нею і тепер. Але ті, що нічого для нашого народу не робили і нічого не роблять, хочуть тепер своїм нікчемним і зрадницьким поступком знищити те, за що міліони положили своє життя. Супроти цього, що мадярони так поступають, не треба їх у нічому шадити, а треба представити їх вільнодумній і свободолобній Америці такими гнилими колодами, якими вони є. Треба їх представити зрадниками великої Української Ідеї, зрадниками тих великих свободолобних ідей, за які боровся український нарід сотками літ, за які підняв боротьбу великий гетьман Хмельницький і за які пішов проти Москви гетьман Мазепа. І треба їх представити ворогами працюючого люду, бо це вони заганають українського селянина на Закарпатті до того самого пана, за влади якого цей селянин голодував сотками літ.

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(14)

Мадяри перекурили назву „мадярська держава“ на „мадярський нарід“, постановили створити єдиному державу з одною мовою і культурою — мадярською! Шобувало не ішло в парі з тією „ідеєю“ — називали державною зрадою, отже хто любив свій нарід, це рівнялося державній зраді... Коли народи, яким завдяки ліній долі довелося жити в границях мадярської держави (серби, словаки, українці, румуни, німці), хотіли зберегти свою народність, то це в мадярським розумінні було державна зрада; називали це дако-романізмом, пангерманізмом, ліризмом, панславизмом. А уступ 44. в § 26. конституції з 1868. р. забезпечував права немадярським народам, та видно лише на папері... (Так як тепер це діється у Польщі; недаром поляки мають приповідку „венгер-поляк, два братанки“).

Шоби поширити між мадярськими народами мадярську мову і культуру, основували різні товариства м. і. л. „Горішньо-мадярське культурно-товариство“ та „Мадярсько-словацький культурний союз“ (як поляки у Галичині ТШЛ).

Мадярські часописи стали помішувати підбурюючі і денунційні статті, щоб „Сльовенську Матицу“ розв'язати. Дня 2. грудня 1874. відіслав „Матицу“ шеф будапештської поліції Ягель Фолуші, забрав з собою до Будапешту всі протоколи та рахунки нібито для контролю. Ще не почалося слідство, а вже 5. лютого 1875. р. мадярське міністерство постановило розв'язати „Матицу“. Майно т-ва, близько 100,000 ринських, skonфіскували, в будинку „Матиці“ помістили повітовий суд. За skonфісковані гроші видавали мадяри „Сльовенське Новини“, „Вляст“ і „Свет“ для баламучення словацького народу, так, як це роблять поляки, що субвенціують різні хуліганські газети, хоч видавані українською мовою, або кацарською, „та-рабарщиною“. Всі залізничні дорожники обв'язані були передплачувати ті „газети“, а бодай тижневик „Вляст“, а „Свет“ управа залізниць часто сама пренумерувала і розсилає.

В ім'я тієї самої „ідеї“ замкнули мадяри вдержувану з приватних фондів євангеліцьку гімназію та вчительську семінарію у Великій Ревуці, е-

**УКРАЇНЬСЬКА СПРАВА
У ВАРШАВСЬКОМУ СОЙМІ**

Як відомо — 14 українців одержали посольські мандати до сойму. На першому конституційному зібранні нововибраного сойму вибрали українця навіть віце-маршалом, себто заступником президента сойму. Є ним Василь Мудрий з Львова, голова партії Українське Національне Об'єднання, а разом Української Парламентарної Репрезентації (УПР).

Зулка в одних руках двох урядів: голови партії і Парламентарної Репрезентації, є здавна вже кісткою незгоди в партії УНДО. Т. зв. „опозиція“ тієї партії бажалаб, щоб розділили провід одної інституції від другої. Головним мотивом бажаного поділу є та обставина, щоб партія зберегла свою „фарбу“, свою програму й тактику навіть на той випадок, якщо Парламентарна Репрезентація поступила при виконанні своєї заступничої і репрезентативної служби так, що загаль партійних людей з таким становищем не годився би. В такому випадку партія моглаб сказати: ми не маємо з тим нічого спільного, а тимчасом — вона моглаб не втратити нічого зі свого престижу. Якщоб провід посольської репрезентації не хотів чогось виконати, тоді партія на нього насилаб. Якщоб провід партії послів було з якихсь причин не наряду ставити якись національні домагання, тоді мігби засновуватися перед тим, що їх не хотів би зразити собі, наказом партії. Отже — нема що перечити, що тактично воно не булоб зле, якби ті два проводи розділили. Але — це річ самої партії, яка порішила, що вони мають бути в одних руках.

На тлі розділу проводу наступило таке закукурчення, що навіть звісною протипольської „Заяви“ у справі подій на області кількох повітів Галичини, не дали підписати партії УНДО. Цю заяву — протест підписав, як відомо, митрополит Шептицький. Натомість підписали ту „заяву“ 3 єпископи, 6 представників українського уряду та всі інші політичні партії, навіть т. зв. „Фронт Національної Єдності“, отже партії, що у своєму органі „Українські Вісти“ з

3-го грудня (датовані на 5-го) оправдують „збірну відповідальність“ словами: „Можна очевидно обурюватися на того роду нелюдяні прийоми, можна протестувати проти них. Але разом з тим треба усвідомити собі безвідповідальність всяких паперових протестів, або викликання співчуття, у кого то не було би“. Отже — підписами представників тих, що згори говорять про безвідповідальність „паперових протестів“, бо треба собі усвідомити, „що так є, як є“.

Того самого дня (3-го грудня) появилася в „Ділі“ датованому 4-го грудня, стаття одного з провідників унітарної опозиції, 6. посла В. Кузьмовича, де він обговорює цю „трагічну політичну реальність“, себто відсутність УНДО від підпису „Заяви“ у справі згадуваних подій у Галичині в останньому часі. Він стверджує, що нібито так не ловно підписана „заява“ є вже вершком „українського політичного сконсолідованого виступу“ на цей час. Отже — на його думку — „провід УНДО рахуватиметься зі становищем українських політичних партій як реальним фактом і витягне з нього політичні висновки, або українські політичні партії приймуть становище проводу УНДО і приступлять разом з ним до консолідації українського політичного життя“. Здається, що „політичним висновком“ можнаб уважати хіба уступлення.

А тимчасом — у той самий день, 4-го грудня 1938 сталася в соймі у Варшаві така подія, що поляки аж захлистуються від обурення, а неполяки (н. пр. жиди) подивляють цей крок.

Першого дня, коли президія видвинула справу державного бюджету на 1938 р., по промові лідера урядової партії ОЗН-у, ген. Скварчинського, зголосився до слова провідник УПР, В. Мудрий. Ще не маємо українського тексту його промови, що зна, чи в сьогоднішніх умовах скоро будемо його мати. Але як подають цей текст польські часописи, то промова зослугує на особливий увагу. Він почав від того, що поляків нічого не навчила історія, яка нібито має бути

500 компаній війська, чотири міліони ринських, бо часто здобуття одного мандату коштувало 60, а навіть більше тисяч...

В чачанській окрузі на границі Шлеська та Галичини наслідком зросту народнього руху й агітації за неурядовим кандидатом зменшили число виборців із 1,616 на 885, в жилисько-раецькій із 1,415 на 900, в нітрансько-жамборецькій з 1,179 на 835. В чачанській окрузі кандидат словаків Іван Чернох, канонік острогомської капітули, мав за собою майже всі голоси. Коли не помогли ні перекупства, ні погрози, предсідник виб. комісії проголосив, що лише ті виборці можуть голосувати, які будуть мати легітимації. Нарід вистояв перед мешканцями сільських нотарів (писарів), щоб дістати легітимації, та нотаріи... не було вдома. В дні виборів у Чаці було повно жандармів, драгонів і піхоти. Коло 600 виборців вдалили з міста без причини. Як проголосили початок виборів, предсідник комісії заявив, що є два кандидати на посади: Лянчі (жид) банкір із Будапешту і Чернох. А що ідентичність Черноха годі ствердити, не може він кандидувати і тому... послом проголосив Лянчі.

(Дальше буде).

3 ОБЕДНАННЯ

Згідно з § 18 статуту „Об'єднання Українських Організацій в Америці“ і на підставі ухвали ексекютиви з 3. грудня 6. р.

... відбудеться ...

В ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., 83 ГРЕНД СТРІТ

В СУБОТУ, 24. ГРУДНЯ 1938 Р.

**РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ
ВИКОННОГО КОМІТЕТУ „ОБЕДНАННЯ“**

З ТАКИМ ПОРЯДКОМ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Звіт ексекютиви.
3. Звіт контролі.
4. Реферати на теми:
  - а) Як і чим допомогти відродженню державної України?
  - б) Що уявляє собою наша молодь в Америці?
  - в) Вищі курси української мови в Америці.
5. Внески і запити.
6. Ухвалення резолюцій.

Наради зачнуться точно в годині 2-гій пополудні. Всі члени виконного комітету обов'язані бути на засіданні.

Заввага: Хто з молоді бажав би бути на засіданні, хай зголоситься до президії.

ЗА „ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ“:

Омельян Ревюк, предсідник. Лука Мишуга, секретар.

нам разом жити і того ніхто чого до побажання, не змінить. Шануючи чужі ідеї. Так отже українська справа, польське громадянство поширює свій круг, розходиться, як водна хвиля, як іншого народу розвивалися вільні права (!). Вкінці коштам його прав (!). Вкінці перестеріг українців, щоб не дали себе вжити до цілей, що не мають нічого спільного з їхнім добром.

Слухаючи таких слів про присуд, приходять на думку, що польські закони забороняють критикувати присуди. Але все таки деколи буває амністія...

Повища подія одного дня вказує, що нема потреби вважати українських послів за якихсь запродавців. Вартість посольських мандатів треба буде оцінювати не на основі вислідів посольських старань, як радше по самій тактиці. На початок — вона не лишає ні-

ВЕЛИКА НЕСПОДІВАНКА

(Надіслана стаття).

Читачам відомий є так званий „прометейський“ напрям. Іде

тут про народи, які знаходяться під московським пануванням, а яким Москва забрала їх свободу. До них належать не лиш 35 міліонів українців у Великій Україні, але й, між іншими, татари, грузини і азербейджанці. Зокрема ті два останні народи, покликуючись на заяву, що кожний нарід російської імперії може, на думку заяви Леніна, самовизначитися „вплоть до відділення“, виконали цей його заповіт і заложили свої самостійні держави. Та більшовики не призначили їм їх самостійності, напали збройно на ті держави, провідників їх і взагалі самостійників вимордували і обанародили зачислили до своїх невірників.

Тож не диво, що політичні емігранти, грузини і азербейджанці належать до найзавзятіших „прометейців“.

Є в Польщі такий часопис, що присвячений українському прометейському рухові, а це „Бюлетин польсько-український“, що виходить у Варшаві.

Цей „Бюлетин п. у.“ представляє головну думку П. Пілсудського в тій справі. На його думку, найнебезпечнішою для самостійності Польщі державою є Росія і тому треба полякам зробити її нешкідливою. А це може статися передовсім через відірвання Наддніпрянської України від російської держави й уконститування її як самостійної держави. Та думка буда провідною для нього і при закінченні союзу з Петлюрою і при спільнім з ним поході на Київ в 1920 р.

Похід той не вдавсь, але було звісне, що Пілсудський своїх плянів не зрікає. А коли в травні 1926 р. він у революційній спосіб забрав владу в Польщі в свої руки, то більшовики таки негідно зорентувалися, що їм грозить і рівня від 1000 років доля присудила

Шварцбарт на їх приказ замордував Петлюру.

Та провідна ідея Пілсудського знаходить прихильників і досі між декотрими польськими колами, а спадкоємцем провідних ідей Петлюри був передовсім польський міністер заарничних справ, (а його давній адютант), полковник Бек. Він то й закладив з німцями на 10 літ договір ненападу, в яким виразно говориться між іншим, що справа польського коридору не сміє бути в тім часі німцями тикана. Із Росією (Советами) заключено також подібний пакт, але цілий світ знав, що це діється лише про людське око. Совети шоправда, явно на Польщу не нападали, але старалися всіми силами її розслабити підпольною більшовицькою агітацією. Сотки безперестанно ведених в Польщі протибільшовицьких процесів з тисячами засуджених і на 10 та 12 літ тюрми є доказом, як та „неагресія“ Советів супроти Польщі фактично виглядала.

Здавалось би, що коли маєтсьясь більше пекати ідею Пілсудського проти Росії, а за самостійну Україну, то требаб і українцям у Польщі дещо бодай попустити, щоб наддніпрянці тим більшу симпатію до Польщі закріплювали в своїх серцях.

Як однак виглядає положення українців у Польщі, про це зайво писати. Та найцікавіша річ — то становище польської преси супроти Карпатської України. З яким божевіллям ненависти вона кинулась на неї! Навіть прометейсь Бончковський, видавець „Бюлетину п. у.“, не міг здержати свого страху і своєї ненависти до тої невеликої української (і далеко ще не цілком самостійної!) держави та в своїм органі пробормував лише якесь ляте через десять про „Русі- нув на полудню Карпат“, що

КАСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗА ЛИСТОПАД 1938 РОКУ

ПРИХІД:				МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ			
Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	298.62	165.	40.75	331.	59.56	371.	192.35
2.	210.61	166.	50.27	332.	82.11	372.	40.84
3.	109.16	167.	119.82	333.	112.32	373.	94.42
4.	81.39	168.	190.84	334.	244.80	374.	57.21
5.	232.48	169.	89.74	335.	49.48	375.	110.69
6.	31.19	170.	178.79	336.	231.28	376.	23.92
7.	259.93	171.	56.95	337.	27.95	377.	26.16
8.	225.27	172.	43.63	338.	283.19	378.	30.20
9.	188.14	173.	88.05	339.	102.38	379.	102.83
10.	179.48	174.	71.19	340.	21.26	380.	24.23
11.	182.25	175.	227.05	341.	24.30	381.	26.93
12.	127.77	176.	202.24	342.	88.05	382.	40.31
13.	72.04	177.	129.93	343.	40.23	383.	216.93
14.	174.42	178.	93.11	344.	82.98	384.	36.55
16.	84.44	179.	231.74	345.	92.34	385.	268.48
17.	36.40	180.	42.48	346.	11.11	386.	27.24
18.	120.96	181.	123.26	347.	132.17	387.	24.30
19.	14.87	182.	174.67	348.	12.26	388.	190.17
20.	282.73	183.	206.11	349.	50.81	389.	37.03
21.	138.02	184.	20.05	350.	129.68	390.	76.82
22.	102.49	185.	82.84	351.	47.11	391.	25.52
23.	45.71	186.	128.44	352.	87.37	392.	14.97
24.	91.91	187.	37.90	353.	35.71	393.	8.56
25.	140.82	188.	54.12	354.	17.33	394.	10.38
26.	38.49	189.	13.24	355.	64.62	395.	10.46
27.	35.75	190.	34.58	356.	19.39	396.	9.76
28.	136.99	191.	148.49	357.	59.78	400.	92.65
29.	163.61	192.	142.29	358.	81.13	401.	42.88
30.	67.68	193.	108.36	359.	105.56	403.	287.40
31.	152.23	194.	35.48	360.	14.29	404.	67.21
32.	29.60	195.	56.15	361.	1,214.82	405.	105.98
33.	109.84	196.	54.38	362.	64.70	406.	246.28
34.	39.82	197.	36.83	363.	104.37	407.	56.24
35.	43.31	198.	55.69	364.	448.36	408.	28.65
36.	139.59	199.	34.44	365.	95.17	409.	73.31
37.	111.08	200.	158.48	366.	19.81	410.	10.03
38.	228.23	201.	45.32	367.	324.65	411.	51.90
39.	142.53	202.	37.01	368.	32.60	412.	43.32
40.	29.14	203.	95.46	369.	245.90	413.	10.92
41.	21.66	204.	908.90	370.	240.29		
42.	183.00	205.	19.85	Місячні вкладки членів Згоди Братств за жовтень 1,390.43			
43.	78.78	206.	495.66	Доплата до місячних вкладок членів Згоди Братств за жовтень з їх спеціального фонду 387.84			
44.	131.15	207.	105.51	Доплата до місячних вкладок членів Згоди Братств за листопад з їх спеціального фонду 376.79			
45.	289.25	208.	29.72	З місячних вкладок нових родів забезпечення \$50,217.68			
46.	29.91	209.	75.10				
47.	46.28	210.	73.27				
48.	55.01	211.	187.80				
49.	17.96	212.	61.72				
50.	151.99	213.	303.08				
51.	58.67	214.	37.26				
52.	97.47	215.	28.60				
53.	76.43	216.	34.44				
55.	51.51	217.	440.12				
56.	158.85	218.	250.90				
57.	172.37	219.	148.02				
58.	158.67	220.	173.02				
59.	204.36	221.	561.83				
60.	74.12	222.	15.81				
61.	23.92	223.	331.49				
62.	149.30	224.	29.34				
63.	342.62	225.	19.68				
64.	105.21	226.	60.65				
65.	250.58	227.	62.99				
66.	109.49	228.	72.13				
67.	193.93	229.	219.55				
68.	19.56	230.	191.58				
69.	136.55	231.	18.32				
70.	278.04	232.	62.67				
71.	37.00	233.	44.02				
72.	66.49	234.	159.28				
73.	101.39	235.	178.97				
74.	23.30	236.	165.11				
75.	121.92	237.	244.82				
76.	301.06	238.	196.53				
77.	79.00	239.	321.79				
78.	97.00	241.	84.79				
79.	14.71	242.	122.18				
80.	40.27	243.	75.98				
81.	210.90	244.	21.89				
82.	58.84	245.	108.36				
83.	215.74	246.	67.01				
84.	158.54	247.	245.45				
85.	240.42	248.	69.25				
87.	177.32	250.	39.30				
88.	9.14	251.	16.59				
89.	29.39	252.	238.61				
90.	323.92	253.	143.92				
91.	345.17	254.	91.65				
92.	24.54	255.	131.59				
93.	53.00	256.	75.29				
94.	482.67	257.	206.28				
95.	53.12	258.	57.84				
96.	176.66	259.	40.53				
			21.21				
			213.54				
			217.				
			221.				
			227.				
			231.				
			234.				
			238.				
			241.				
			244.				
			248.				
			251.				
			254.				
			257.				
			261.				
			263.				
			267.				
			271.				
			274.				
			278.				
			281.				
			284.				
			287.				
			291.				
			294.				
			297.				

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

ГОВОРЯЧІ КНИЖКИ.

якби собака зіла, здохлаб. Але повстання тої нашої "Карпатської України" викликало нараз цілком несподіваний вислід. Довідались ви про нього вже й іншою дорогою, але я подам дослівно те, що додатково оголосила урядова польська агенція телеграфічна (ПАТ):

„Переведені в останніх часах розговори між комісарем заграничних справ СССР, Литвіновим, і амбасадором Польської Республіки в Москві, п. Грайбовским, та комунікат, оголошений у пресі як вислід цих розговорів, є висказом твараючої і незмінної волі обох урядів, щоб регулювати свої взаємини відносини на підставі існуючих достовірних договорів через лояльне виконання цих договорів. Як здається, то цей обосторонній напружен дає достаточну гарантію стабілізації відносин на польсько-советській границі“.

Хто це прочитає, то зрозуміє, що це не є звичайний, пакт неагресії (незачіпювання). Це вже договір дуже близького, хоч і не воєнного союзу.

Польські часописи пишуть цілком явно та злорадісно, що причиною того цілого пакту, чи так званого по дипломатичному „визнання“ є повстання Карпатської України. Вони так і „без обиняків“ називають ту малу „Карпатську Україну“ „українським Півонтом“.

Справи так виглядають, що існуючий на імміграції уряд Української Народної Республіки (Петлюрівців) не має ніяких вигод на розбиття Росії (а шож це ті Совети як не стара, лише що тисячі разів більш кривава Росія?) при допомозі Польщі і нового походу на Київ на думку Пілсудського. Те славне „визнання“ може стати навіть причиною, що політика мін. Бека та цілого польського уряду займе тепер цілком вороже становище супроти петлюрівців. Вони будуть мусіти правдоподібно шукати іншого союзника, може — Німеччини. Хоч здавалося, що німецький уряд ставить свою ставку радше на екс-гетьмана Скоропадського, але коли підчас віденського арбітражу в дні 2. листопада Рібентроп безпосередньо від малярського міністра Імредія почув, що екс-гетьман іще в 1930 році відступив за гроші Закарпатську Україну, малярам, то вже не легко припустити, щоб німцями, що вже й консулянт свій з військовим аташе в Хусті завели, хотілося входити в якісь нові комбінації з екс-гетьманом. Досить, що і так йому платять місячно 2,000 марок.

Московське „визнання“ це лиш нове продовження політики Андрусова і Риги. Обидві сторони знають, що нова війна може покликати до життя українську державу і обидві такої нової війни уникають. Зокрема дрожать перед якою-небудь війською Совети.

Юрій Горовенко.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Е. С., Шікаго, Іл. — Спису жертв з віча з 11. грудня 1938 р. ще не було. Спис, про який згадуєте є з іншого віча.

Шотландці.

Ще одна історія про купчих шотландців.

Мак Грегор, расовий шотландець, купив собі сто цигар, дуже дорогих, і обезпечив їх від вогню. Потім викупив цигари й зажадав виплати відшкодування.

Але директором обезпеченого товариства був також шотландець. Обезпечення не виплатив, але заскаржив Мак Грегора за те, що він сам підпалив обезпечену рухомість.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Українсько-Американського Виставового Товариства з засідання з 1-го грудня 1938.

На засіданні Товариства 1. грудня 1938, на якому були присутні Дмитро Галич, Микола Мурашко, Кирило Піддубчин, д-р С. Демидчук, адвокат Михайло Пізнак як правний дорадник, стверджено:

1. Через несподівані переміни політичні на українських землях в Європі американські українці більше заняті тими подіями ніж подіями серед американських українців. Це відбивається головним чином на збірковій акції в некористь підтримки до участі американських українців у Світовій Виставі в Нью-Йорку в 1939 році. Уряд Укр. Амер. Виставової Корпорації не почувається в силі змінити такий настрій, та всесили пригадує українському громадянству, що участь українців у виставі є, конечно, бо ми живемо в цьому краю і в цьому краю маємо працювати для рідної справи. Тому уряд корпорації буде все прагнувати громадянству на його обов'язок.

2. Український Народний Хор ропочав уже свої проби. Іх веде проф. д-р Олександр Кошиць. Йому допомагають диригенти хорів із околиці Нью-Йорку. Тому, що хор допомагається від У. Ам. Виставової Корпорації гарантії, що його видатки будуть покриті (приблизно кошти 4,000 дол.), уряд просить адв. Пізнака приготувати відповідний акт на письмі.

3. На однім із попередніх засідань уряд рішив видати спеціальний журнал із програмою Українського Дня на Виставі. Конкурс на окладинку наспів від наших артистів. На засіданні 1-го грудня прийнято такі проекти: Першу нагороду в сумі 15 дол. дістав С. Сло-

бодян, другу в сумі 10 дол. дістав Іван Кучмак, третю в сумі 5 дол. Соня Данилович. На почесне призначення заслугоують проекти, що їх прислали М. Благітка і Теодор Дзюбатовий. Окрему подяку висловлюємо г-м. Д. Джейнс із Клівленду за проект устави живо-го образу в поході на виставі в формі українського тризуба.

4. Щоб оживити акцію за участь і фінансування вистави в околиці Нью-Йорку, рішено запросити на нараду представників товариств на день 22-го січня під ч. 747 Бродвей, Нью-Йорк.

5. Андрій Кість звідує про науку танців в околиці Нью-Йорку, але стверджує, що тут буде замало танцюристів. Тому радить вислати Михайла Лаврика як учителя танців до громад в околиці Алентавну в Пенсильнії, щоб звідтам дістати більше число танцюристів. Пропозицію прийнято з тим, що там розпочнеться наука в половині січня.

С. Демидчук, секретар.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Річниця Т-ва, Матерей.

Дня 19. листопада ц. р. відсвятковано у нас річницю зорганізування українських матерей при Українській Школі на Іст Сайді. Цей материнський клуб, що впродовж року приєднав до себе 56 членів, тепер працює спільно з дирекцією У. Н. Дому на користь місцевої громади.

Свято розпочало в год. 8. вечором. Багато гостей засіли до спільної вечері. Предсідниця, пані Стойка, відкрила свято, і подякувавши гостям за присутність, згадала про ка-

сірку клубу, яка лежить тяжко хора в шпиталі. Далі попросила до слова секретарку клубу, яка закликала членів до ще більшої активності в нашій громадській житті. Бо тільки організованим шляхом може кожна одиниця сприяти до поліпшення долі суспільності. Вона зивала тих жінок, що ще не вписалися до цього материнського товариства, щоб негайно це зробили; а також заявила, що це товариство буде тісно співпрацювати для добра У. Н. Дому, якого в тій околиці українцям дуже потрібно. По ній промовила пару слів заступниця касієрки, і приступлено до гостини. А по вечері зроблено трьом членицям несподіванку і нагороджено їх дарунками з нагоди їх 25-літнього подружжого життя.

Михайлина Стойка, предс.; Катерина Насаль, касієрка; Марія Кузів, секретарка.

ІОНГСТАВН, О.

Листопадове Свято.

В першу неділю листопада, 6. листопада ц. р., відбулося в нашій громаді при церкві Пресвятої Тройці Листопадове Свято.

Рано по Службі Божій в церкві наш парох, о. І. Забава, відправив панахиду за погіб-лих героїв і виголосив відповідну святочну проповідь. В 3-тій годині пополудні відбувся в Українській Салі святочний концерт. Свято відкрив вступним словом о. І. Забава. Головний реферат виголосив наш український адвокат п. Василь Куривчак з Акрону, О., українською мовою. В своїм рефераті бесідник зв'язав зміло 1918 рік з 1938 і з автономією Карпатської України, яка є важним чинником в даль-шій розвою нашої будучої історії. Присутні слухали уважно слів промовця і нагородили його рясними оплесками. Реферат до молоді виголосила американською мовою молода наша патріотка і секретарка молодечого відділу М. У. Н., панна Катерина Юристовська. Свято складалося з трьох головних частин: одну частину виповнив своїми стрілецькими піснями мішаний хор Боян, другу чоловічий хор. Всі три хори вишкочили і ними проводив, як дійсний майстер свого звання, наш дяковчитель п. А. Когут. Він за короткий час свого побуту в нас доказав ділом своє велике знання і довголітню практику на полі музики і співу і зєднав собі загальну пошану та привязання як у старших так і в молоді. Поміж поодинокими точками хору декламували підібрані на свято відповідні декламації отсі шкільні діти: О. Смеречанська, Ром-но Стахура, Стефанія Яворська, Катерина Недоступ і Тарнавська. Відповідання національного гімну закінчено свято, яке випало гарно під кожним оглядом.

Підчас перерви між поодинокими частинами концерту переведено збірку на інвалідів у Львові. Збіркою зайнялись Іван Краєць, С. Ворожит, М. Нановська і М. Сухар. Зібрано всіх грошей \$49.43. По відтрус-ченні розходу осталося \$44.13, які вислано через Обеднання на призначену ціль.

Комітет.

В суді.

Суддя до головного свідка: Чому ви їх не помирили, як зачали сваритись, але допустили їх до того, щоби поби-лись?

Свідок: Я старався помири-ти їх, але не слухали. Я казав їм: „Уважайте, як побетеся, то постягаєте з себе шалки, по-тім адвокат стягне з кожного сорочку, а накінєць суд і шкп-ру з вас зде“, але ті мої слова не помогли.

UKRAFILM CORP. A Musical Screenplay

Love—Hatred
—Jealousy
—Tragedy
—Christmas Carols
—Harvest Songs
—Easter Songs

СЕНЗАЦІЯ

MARUSIA

BASED ON THE UKRAINIAN FOLK DRAMA
BY M. STARYI
ON THE KODY MYRNYI BY M. STARYI

СЕНЗАЦІЯ

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ

МАРУСЯ

„ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, НА ВЕЧЕРНИЦІ“

признано американськими фільмовими критиками
*** STARS, тобто її оцінено нарівні з найкращими Голівудськими фільмами.

N. Y. DAILY NEWS пише: „exceptional pageantry and beautiful choral arrangements make “Marusia” an outstanding production“

N. Y. TIMES: „So much humor and pleasant singing & dancing...“

DAIL MIRROR: „Outstanding...doubly delightful...“

World-Telegram, Journal-American та інші нью-йоркські газети також дали гарну критику.

„МАРУСЯ“ БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЬ:

NEW YORK: продовжено ще на один тиждень: 15, 16, 17, 18, 19, 20 і 21. грудня 1938, в MIAMI THEATRE, 6th AVE., between 46 and 47 St., від 11. год. рано до 11. год. ввечір.

NEWARK, N. J.: 15, 16, 17, 18, 19, 20 і 21. грудня 1938, у LITTLE THEATRE, BROAD ST. near Central Ave., від 2. години пополудні до 11. ввечір.

PHILADELPHIA, PA.: тільки 3 дні: 20, 21 і 22 грудня 1938, в CINEMA ART THEATRE, 6th & POPLAR STS., від 2. години пополудні до 11. год. ввечір.

BOSTON, MASS.: грудня 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, та січня 1., в APOLLO THEATRE, 1050 WASH-INGTON ST., від полудня до 11. год. ввечір.

ANSONIA, CONN.: один день, грудня 29, 1938, у TREMONT THEATRE, MAIN ST.

Directed by LEO BULGAKOV

Orchestra score Arranged and Conducted by Prof. ROMAN PRYDATKEYTCH

Choral and Vocal Music Arranged and Directed by Dr. ALEXANDER KOSHETZ

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

SYRACUSE UKRAINIANS PROTEST PERSECUTION.

Leaders of various world powers today were sent a concerted protest from more than 300 Syracuse Ukrainian residents in copies of a resolution adopted unanimously last night at a meeting at the Ukrainian National Home, 1317 W. Fayette St., against persecution of Ukrainians in Poland, Rumania, Hungary and the Soviet Union.

Copies of the resolution were sent to Mussolini of Italy, Hitler of Germany, Chamberlain of Great Britain and Daladier of France, as well as to Secretary of State Hull and other United States Government officials.

The resolution was adopted by the assembled Ukrainians here after a ringing address by Ivan Pihuliak, 143 Whittier av., president of the Ukrainian organization, in which he demanded a „free Ukraine, untainted by Polish terrorism,” and pointed out to the assembly that an Ukrainian national movement now under way is „non-Fascistic, but founded on centuries of Ukrainian tradition to win freedom and independence for 45 million Ukrainians in the Soviet Union, Poland, Rumania and Hungary.”

The resolution reads in part: „We Americans of Ukrainian descent of Syracuse, N. Y., voice a protest against persecution being inflicted by the Polish Government upon members of our race living within that portion of their homeland which is now within the boundaries of Poland, and have passed the resolution: „Whereas, the Polish Govern-ment has lately intensified its,

reign of terror in Ukrainian provinces under its sway, demolishing more than 150 churches, destroying whole villages in the Nadvirna district, closing schools, libraries and enlightenment societies; and

„Whereas, Polish street mobs have attacked innocent and defenseless men, women and children in the Ukrainian provinces while Polish police stood idly by, and

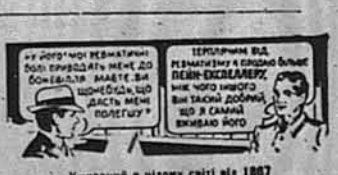
„Whereas, the Polish Government, acting in unison with Hungary, is dispatching armed bands into the Carpatho-Ukraine to terrorize the populace and create an impression of unrest and disorder among the Ukrainian population abroad,

„Be it therefore resolved that a vigorous protest be raised against these brutal and inhuman acts of the Polish Government and that a demand be made for formation of an international commission to investigate such terrorism on the spot, and that governments of world powers be appealed to for recognition of the right of selfdetermination for 45 million Ukrainians as the only means to establish and secure a lasting peace in Europe.”

George Dassey acted as chairman of the meeting, and Michael Kaney was secretary. Rev. Father Michael Kuziw, pastor of St. John the Baptist (Greek Catholic Ukrainian) Church, and Raymond Prystay also spoke briefly on the subject.

(„Syracuse Journal,”

Monday, December 12, 1938)

Уважання до власної країни 1887

ОПЕРОВА ЗІРКА.

Коли відома оперова співачка Лілі Понс виступила в Метрополітен Опері в Нью-Йорку 150-тий раз, менеджер опери Едвард Джансон дав їй величезний вінок з цвітів.

КАНТИЧКА КОЛЯДИ і ШЕДРІВКИ

— на —

РІЗДВО ХРИСТОВЕ і БОГОЯВЛЕННЯ
З ДОДАТКОМ ПІСЕНЬ
СТРАСТНИХ - ВОСКРЕСНИХ - ЦЕРКОВНИХ
ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші слати до:
„СВОБОДА,”
83 GRAND ST., (P. O. BOX 316), JERSEY CITY, N. J.

ПОМАГАЙТЕ НІРКАМ негайно

Вживайте зілля на скору поміч! Як ваші нирки або міхур не функціонують правильно і мусите часто вставати вночі, маєте біль у ногах, синь під очима, завороти в боці, головні болі, як вам заважають сну або чуття, як вам важко сидіти, вживайте Duff, це скору поміч! Зілля Гербата ч. 66. Спробуйте її негайно! Купіть пачечку, ще нині 75 цт. Почтова оплата до датково 10 цт. Питайте свого аптікаря або пишіть: S. Kyo Laboratories 105 — 3rd Ave., New York City.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

КОЛЧЕСТЕР, КОНН.
На визвольну боротьбу.

В неділю, 6 листопада, по Службі Божій в укр. прав. церкві відправлено поминальну панахиду по подвиглих героях Української Армії і всіх націоналістах, що полягли за свій нарід, а особливо за душу бл. п. полк. Е. Коновальця. Отець парох змалював коротко боротьбу від 1918 р. до сьогодні та попросив про жертву на цю боротьбу. Збірник приєднав \$14.60. Зложив: І. Бурла \$1.50, по \$1: Н. Кляшук, В. Мачуш, В. Горичка, П. Попович, І. Лютик, П. Гута, В. Кобилушок, М. Кучій, пані Григорка; по 50 ц.: С. Гнатюк, А. Локот, М. Балавчук, Н. Загачевський, В. Івахів; дрібними \$1.60. Гроші віддані через Об'єднання на визвольну боротьбу.

о. П. Турянський.

ВОТЕРВІЛТ, Н. Я.

3 весілля на народні цілі.

В суботу, 19 листопада, одружився п. Артур Міхасів з панною Маддаліною Тижбік з Вотервілту. По віччанні, що відбулося в церкві св. Миколая, гості зійшлися до Українського Громадянського Клубу на гарно приготований обід. У часі обіду не забуто і про Рідний Край. П. Павло Качмар з Трою, Н. Я. Ніголюсина пакує промову і попросив п. І. Урбан до слова. П. Урбан змалював теперішнє положення українців під Польщею і попросив прийняти гостей зложити жертву для Рідного Краю. Пані Качмар і пані Юлія Ренч зложили \$14, котрі розділено так: \$5 на інвалідів і \$9 на Карпатську Україну. Зложили по \$1: Валерія Міхасів, І. Урбан, З. Тижбік, А. Міхасів, П. Качмар, Н. Древецький, П. Рогачин, І. Савюк, Валентин Талайні; по 50 ц.: С. Свиста, С. Міхасів, пані Древецька, А. Качмар, Т. Гелета, П. Сняк; дрібними \$2. Гроші віддані через Об'єднання. Пись.

БРІСТОЛ, КОНН.

На Карпатську Україну.

Українське жіноче товариство „Любов" у Брістолі ухвалило вислати зо своєї каси \$10 на Карпатську Україну. Гроші віддані через Об'єднання. Водочас загадане товариство кличе всіх жінок з нашої місцевості й околиць, щоб вони також поспішили з датками на ту ціль. Не так важна сіль, що ніхто не повинен отримати та говорити, що „моя родина на Закарпатті не живе, тому й нема що мені жертвувати на ту ціль". Це справа однаково важка для нас усіх. Жіноче т-во „Любов" має всього 10 членів і їм не поспіє дві роки, а проте вони за той час зібрали \$180 на рідні народні цілі. Більші жіночі організації, які мають більше членів, повинні більше збирати.

Д. Савик.

ІСТОН, ПА.

3 весілля на народні цілі.

Дня 20 листопада ц. р. громадянин Іван і Павлина Габриловичі справдили весілля сину Євстахії Адамшино, що вінчався з панною Марією Горичів в укр. гр. кат. церкві Соєвстві св. Духа. В часі весільного обіду, що відбувся в українським готелі п. Масляка в Танерс-вуді, громадянин Петро Борис з Байону й ади. Ілля Дячук з Асторії ніголюсина короткі промови і згадували про події на українських землях. При тій нагоді переведено збірку, яка принесла \$38.25. Збіркою записався П. Борис і М. Адамшин. Зложили по \$2: А. Рейтар, Г. Маринюк, П. Борис, І. Габрилович, Е. Адамшин, С. Мітоман; по \$1: М. Масляк, А. Хришків, о. М. Колтуш, С. Габрилович, Т. Корчун, Н. Лувотський, П. Дайнітер, М. Масляк, Ф. Дайнітер, В. Дайнітер, П. Дибрун, М. Борис, М. Гарасимович, М. Ішук, Г. Яворський, В. Дайнітер, Д. Когут, І. Дячук, В. Соція, Г. Балешич, Д. Горичів, П. Ксьондзін, С. Редька, Н. Гарасимович; по 50 ц.: В. Фалінський, І.

ЛИНІАЄТЬСЯ ЛИНІЕ

7

ДНІВ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ А-20 ДО НАШИХ СВЯТ.

ОТЖЕ перше, замовте тепер гарні РІЗДВЯНІ КАРТКИ до висилки своїм приятелям. Друге, замовте гарні СІННІ КАЛЕНДАРІ для прикраси хати. Третє, замовте КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ, щоби мати що читати через цілий рік. Четверте, нехай „Свобода" ПОМОЖЕ ВАМ вибрати гарний різдвяний дарунок.

Ось тут подаємо кілька сугестій:

ОБРАЗ

ВІЗД БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

у прекрасній колірній відбитці.
31 цалів через 23 цалів.

Ціна \$3.50

Купити і дати до оправи в рамці, а зробите комусь чудовий дарунок.

ОБРАЗИ

ІСУСА ХРИСТА АБО СЯТОЇ МАРІЇ

в українським стилі в прекрасних кольорах вид. „Тема".

Величина 20 цалів через 15 цалів.

Купити їх, опрацювати в рамці і дати на Різдвяний Дарунок або їх самі заложити для прикраси своєї хати.

Ціна Образу Ісуса Христа 80 ц.
Ціна Образу Сятої Марії 80 ц.

КНИЖКИ НА

ДАРУНКИ:

ВОЛИНЬ, славно повість Уласа Самчука, в трьох томах \$4.25
ХОЛОДНИЙ ЯР, повість у двох томах \$2.00
ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН, історичний роман, написав Федір Дутко \$1.75
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, ілюстрована, в гарній оправі, вид. І. Тиктора \$7.50
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА, ілюстрована, вид. І. Тиктора, у гарній оправі \$5.00
НОВЕЛІ, ПОВІСТІ, ВСІ ГАРНО ОПРАВЛЕНІ. ЗАМОВТЕ КІЛЬКА:
ЗАМОК У КАРПАТАХ \$ .50
СОНЦЕ В ЧИГИРИНІ \$ .65
СТЕПОВІ ОПОВІДАННЯ \$ .65
ЗА НИЖАВОЮ \$ .65
ПІД ПРАПОРОМ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО \$ .65

МАКСИМ ЗАЛІЗНЯК \$1.10
СИН ЗЕМЛІ \$1.10
ГРЕМІТЬ \$ .65
ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА НА СВІТОВІЙ ВІЙНІ;
Швейк на фронті \$1.00
Швейк в заплілі \$1.00
ГАЙДАМАКИ. Надзвичайне гарне видання, величини 13 цалів через 17 цалів. Чудові ілюстрації, у паперовій оправі \$1.50
у полотняній оправі \$2.50
у люксовій оправі \$3.50
ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА, збірник оповідань, в оправі \$1.25
ЦАРІВНА, повість О. Кобилянської, в гарній оправі \$2.50

ВСІ КНИЖКИ, ЗАМОВЛЕНІ НА РІЗДВЯНІ ДАРУНКИ, нинішня „Свобода" гарно оплакує в гарній святковій різдвяній папір з прикрасою, і залучить гарну картку іменем дарувача й святковими желяннями. Вишлемо просто до обдарованого, щоби він дівся на Різдво, або вишлемо на Вашу адресу. Тому, що кожного року маємо великий навал з різдвяних замовлень, просимо замовляти замовити дарунки тепер, щоби ми могли їх гарно приготувати до висилки.

„СВОБОДА," 81-83 GRAND ST. (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

Мотиний: І. Походило 25 ц. Разом \$3.25, які віддані через Об'єднання на такі народні цілі: Ріана Школа \$20, Союз Українок \$7.25, „Провісник" \$5, Карпатська Україна \$6, Михайло Борис.

ПИСАНІ ДОГОВОРІ ДЛЯ АРЕНДАРІВ ФАРМ

КЛІВЛЕНД, О.

На Карпатську Україну.

Громадянин Григорій і Анна Кузик, члени від 334 У. Н. С., святкували 24 листопада ц. р. 25-літній ювілей свого подружжя життя. Їх донька Марія і приятелі справили їм несподівану забаву. Тою забавою проводили урядник 102-го від. У. Н. С. Дмитро Даруш. У часі забави члени Паранія Різун забрали голос і, побажавши ювілянтам усього добра, попросили присутніх зложити жертву на Карпатську Україну. Збіркою записався П. Фоша і П. Різун. Зложив: Г. і А. Кузик \$2; по \$1: П. Голубчик, Г. Коваль, С. Морозович, М. Голубчик, П. Різун; по 75 ц.: Д. Даруш, А. Фоша; по 50 ц.: А. Салонський, П. Лиминчук; по 25 ц.: П. Дулань, П. Чорний, М. Рипухинський, Т. Юрків, К. Савчин, А. Галич, Р. Пукач, І. Медвідь, Т. Пукач, М. Бабі; решта дрібними. Разом \$124.00. Гроші віддані через Об'єднання.

П. Різун.

Відповідно до закону, відомого під назвою „Закон Бенке-геда Джонеса", Адміністрація Фармерського Забезпечення має уповноваження уділювати позики на купно фарм для арендарів, хліборобів та фармерських робітників. Однак ця програма є далекою часу. Для найближчої будучини важним є давати поміч в цілі поліпшення їхніх обставин, у яких знаходяться тисячі фармерських родин арендарів фарм. Кожного року біля мільона хліборобських родин переносяться на інше місце, головні через невідповідні життєві обставини. Сподівається, що поправлені договори до великої міри здержать фармерів від поношування великих коштів переходу з одного місця на друге.

Дослід виказав, що успіх арендаря позичателя часто за-

лежить від його життєвих умовин. Звичайно, договір найму, заключений на п'ять років, вважається за достаточний. Арендар, котрий має записане не посідання фарм на такий час, є схильний вкладати свою працю для поправки, з чого приходить користь для обох сторін, цебо як для арендаря так і для власника.

Примірни договори обнімають точки про те, щоб арендар мав отсі запевнення:

- 1) Виразне право посідання до того часу, поки арендар не витягне всі користі через усьом повного вжитку, або
- 2) Рівновартне відшкодування за невикористане уліпшення, коли речення його договору скінчиться перед часом повного ужитку, або
- 3) Виразну умову з власником, за котрою арендар дістане відшкодування або кредит на кошту чиншу за видатки, понесені на уліпшення.

Примірники затверджених договорів про наем фарм можна завісди дістати з бюро повітового завідателя Адміністрації Фармерського Забезпечення, котрі знаходяться по цілім краю. В тих самих бюрох можна застягнути інформації про позичку на купно фарми.

ФЛІС.

ЗМІНА АДРЕСИ БЕЗРОБІТНИХ

Сотки бенефітів асекурації безробіття остаяться невикористані через просту причину, а саме тому, що управнені апліканти змінили свої місця побуту і не подали до відповідних властей своєї нової адреси.

В однім тільки стейті Нью Йорку кожного дня почта звертає від 50 до 100 листів з чеками на виплату бенефітів асекурації безробіття, з заміткою почтара, що їх не можна доручити адресатові.

Міс Фріда С. Мілер, комісарка індустрії стейту Нью Йорк, визнає всіх претендентів на бенефіт асекурації безробіття, щоби пристосувались до отсих правил для певности, що чеки, випсані на їх імена, дістануться їм до рук.

1. Упевніться, чи безпечне доручення є можливе на вашу адресу, Листоноші звичайно не оставляють листів денебудь, якщо їм відомо, що в них можуть знаходитись чеки. Вони вкладають такі листи до закритої поштової скринки, якщо такі бувають, або стараються доручити самому адресатові або знаній особі з доброю репутацією.

2. Точно і стало інформуйте Стейтву Службу Безробіття про кожнотчасну зміну своєї адреси до часу, аж дістанете всі виплати бенефітів, до котрих ви є управнені приписами закону.

3. Негайно повідомляйте найближчу почту про кожну зміну своєї адреси.

ФЛІС.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Я.

На Карпатську Україну.

Заходами місцевих громадян і при допомозі о. Івана Шнурера, місцева українська громада відсвяткувала 13 листопада Листопадове Свято. Свято випало досить гарно. Його розпочато в місцевій українській церкві відправленням панахиди за поляглих борців у визвольних змаганнях України. Місцевий парох виголосив патрістичну проповідь.

В 3-тій годині пополудні люди зійшлися до салі У. Н. Дому, де відбувся концерт. Зібрані також заперестували перед світом проти поляків. Предсідник У. Н. Дому, М. Копанишин, відкрив свято і коротко пояснив його значіння. Місцевий хор, зложений переважно з дівчат, відспівав пару українських пісень. Декламували: І. Шнурер, Ф. Шнурер і Василь Стасиниш. Степан Максимів відспівав кілька пісень.

Головний реферат виголосив о. І. Шнурер. Він дуже ясно представив теперішній стан на українських землях під окупантом. Бесідник попросив присутніх помогти Рідному Краєві, а саме Карпатській Україні, котра чекає нашої помічі. Молоді члениці Червоного Хреста занялися збіркою, котра принесла \$39.25.

Реферат англійською мовою виголосив учитель американської школи, п. М. Мерена з Геркімер, а від Червоного Хреста говорила Євгенія Паламар. Описав ухвалено вислати протест до великих держав: Франції, Італії, Німеччини, Англії і до Вашингтону. Закінчено свято відспіванням „Ще не вмерла України".

Жертвували по \$5: о. І. Шнурер, А. Годівський, П. Микунь; І. Кравецький \$2; по \$1: М. Копанишин, М. Басій, Т. Вівар, П. Корчинський, В. Петрашек, Ю. Слобак, З. Рекрутак, М. Кузьмак, Ф. Скибінський, Н. Паламар, П. Франків, М. Чапор, А. Шумлянський, Анна Коникевич, Л. Спурза, І. Гаргай, Д. Поцинтелюк, А. Поступак, І. Погорельський, П. Карпович, Н. Гавдида; А. Леонь 50 ц.; по 25 ц.: Д. Тимків, М. Бобак. Разом \$39.25. Висилка протестів коштувала \$4, \$35.25 вислано через Об'єднання на призначену ціль. Американська газета помістила прихильну новинку про те свято і протест.

Н. Паламар.

ГРИБИ СТРАКАЄВІ, імпортовані свіжі, лози 85 шт. фунт, на шпурках \$1.20 фунт, добірні \$1.35 фунт, самі шапочки \$1.75 фунт. Висилаємо почтою С. О. Д.

RELIABLE MUSHROOM CO., 94 Rivington St., New York City.

ПРАВДИВА УКРАЇНСЬКА КУТЯ ЦЬОГО РОКУ НА СВЯТА!

Купуйте в Сурмі:
Один фунт куті з пересипкою \$ .25
Смійний Олія \$1.25
Чистий мід з Саратоги 5 фунтів \$1.75
Солодкий Мак, 1 фунт \$ .30
Мелітти по \$ .10
Листи до краю по \$ .10
Картки по 5 ц., 12 за \$ .50
Сітні і книжкові календарі.

ВІДРИВАНІ КАЛЕНДАРІ: один листок на кожний день — свята двома красками — друковані в Луцьку \$ .50
Заходіть або пишіть на (пошту) адресу:

S U R M A
325 E. 14 ST., NEW YORK, N. Y.
(між 1-ю і 2-ю Евено)

ГІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДІ
Ціє славе європейське природне средство припоручують передові лікарі, що терплять на нерпий КАШЕЛЬ і ЗАДУХУ. Ціна \$1 за пакет. Посилайте замовлення до: Mrs. GRETA LESKOVAR, 507 E. 73rd St., New York, N. Y.

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ D. M. C. І СТЕМПЛЬОВАНИ РІЧІ.

UKRAINIAN BAZAAR, 170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги крові, ліжковий і жіночий — Шкіра й кров. Аналіз крові для подружжя сподобався.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.
Х і флюороскоп.

Д-р ЮРІЯ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР
321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenue, NEW YORK, N. Y.
Т. ГРАМЕРСІ 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удгетейкер заряджує погребамі по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: Gramercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОУКЛІНІ, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-4577

Поставивши двох білих в'язнів побі, дикуни пігнали їх гопереду себе. Не знати, чи це присутність дикунів була обридливішою для Марії, чи присутність Джефа. Коли тільки знехотів він зачепив своїм рукавом її руку, вона діставала неприємні дріощі. А Джеф тимчасом думав про втечу, про рятівання своєї шкіри. Це був його найбільший скарб!

В той час Тарзан, простягнувшись на землі, спочивав. Він був певний, що Джеф і Марія пішли на лова і небагом повернуть. Заразом він старався дати своїй викрученій руці змогу цілком визловити. Спочиваючи осьтак він роздумував над способами врятувати білих людей з лабет племені замбегу. Він знав, що це тяжке завдання, та він рішений був його виконати.

Час минав, а Джефа і Марії не видно було. Це почало неспокоїти Тарзана. Випочавши яксьлід Тарзан пинявся і пішов шукати за ними. При тім почав випробовувати свою руку. Перед всякими важними виправами він все випробовував свої кінчини, чи вони знаходяться в цілковитому порядку. Бо не раз найменше недомагання, якого чоловік може не завважати, в змаганні рішає.

Він не мав великих труднощів слідкувати за дорогою, куди пішли Джеф і Марія. Бо останні залишали за собою сліди. Отож, не поспішаючи дуже, він ступав далі вперед. Та по якійсь часі Тарзан занюхав запах чорних дикунів замбегу. Це насторожило його. А ще кільканацять кроків далі він побачив і їх сліди. Це було наявним доказом що Марія і Джеф попали в руки дикунів.